

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	13
Foreword.....	15
Avant-propos	17
Abrevieri.....	19
TITLUL I. CONSIDERAȚII GENERALE.....	21
CAPITOLUL I. CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE.....	21
Secțiunea 1. Dreptul penal – ramură a dreptului românesc.....	21
1. Referințe istorice.....	21
2. Noțiunea, obiectul și scopul.....	23
3. Locul dreptului penal în sistemul dreptului românesc.....	27
Secțiunea a 2-a. Știința dreptului penal.....	28
1. Dreptul penal ca ramură a științelor penale.....	28
2. Obiectul și metodele de studiu.....	29
Secțiunea a 3-a. Principiile fundamentale ale dreptului penal.....	30
1. Preliminarii.....	30
2. Principiul legalității.....	32
3. Principiul umanismului.....	34
4. Principiul personalității răspunderii penale.....	35
5. Principiul minimei intervenții.....	36
6. Principiul individualizării sancțiunii.....	36
7. Principiul prevenirii săvârșirii faptelor prevăzute de legea penală.....	37
Secțiunea a 4-a. Izvoarele dreptului penal.....	38
1. Noțiunea și specificul izvoarelor dreptului penal.....	38
2. Izvoarele formale ale dreptului penal.....	40
2.1. Izvoare interne.....	41
2.2. Izvoare externe.....	44
Secțiunea a 5-a. Raportul juridic penal.....	45
1. Noțiune și caracterizare.....	45
2. Raportul juridic penal de conformare.....	46
3. Raportul juridic penal de conflict.....	47
Secțiunea a 6-a. Concepții (doctrine) juridice penale asupra individualizării sancțiunilor de drept penal.....	48
1. Noțiuni introductive.....	48
2. Doctrina clasică și individualizarea sancțiunilor.....	49
3. Doctrina pozitivistă și individualizarea sancțiunilor.....	52
4. Doctrina modernă a „apărării sociale” și individualizarea pedepsei.....	56
5. Doctrina neoclastică contemporană și individualizarea pedepsei.....	59
6. Doctrina socialistă.....	60
7. Evoluția dreptului penal român după 1864.....	61
CAPITOLUL II. INTERPRETAREA LEGII PENALE.....	70
Secțiunea 1. Noțiune și categorii de legi penale.....	70

Secțiunea a 2-a. Normele de drept penal	72
Secțiunea a 3-a. Interpretarea legii penale	75
1. Noțiunea și necesitatea interpretării legii penale	75
2. Formele sau felurile interpretării	76
3. Metodele de interpretare.....	80
4. Rezultatele și limitele interpretării. Responsabilitatea interpretului	89
4.1. Rezultatele interpretării.....	89
4.2. Limitele interpretării.....	93
4.3. Responsabilitatea interpretului.....	96

CAPITOLUL III. RĂSPUNDEREA PENALĂ – INSTITUȚIE FUNDAMENTALĂ

A DREPTULUI PENAL .....

Secțiunea 1. Răspunderea penală, instituție fundamentală a dreptului penal român	98
1. Răspunderea penală	98
2. Subiecte, conținut și obiect	99
3. Principiile răspunderii penale în cazul persoanei fizice.....	101
4. Răspunderea penală a persoanei juridice. Principii.....	106
Secțiunea a 2-a. Înlocuirea răspunderii penale.....	113
1. Noțiuni, caracterizare și cadrul juridic	113
2. Condiții în care se poate dispune înlocuirea răspunderii penale.....	114
3. Sancțiunile cu caracter administrativ aplicabile în cazul înlocuirii răspunderii penale	116
Secțiunea a 3-a. Cauzele care înlătură răspunderea penală.....	116
1. Considerații introductive. Cauze generale și cauze speciale	116
2. Amnistia	119
3. Prescripția răspunderii penale	121
4. Lipsa plângerii prealabile	126
5. Retragerea plângerii prealabile.....	126
6. Împăcarea părților.....	127

CAPITOLUL IV. SANȚIUNILE DE DREPT PENAL ÎN LEGISLAȚIA ACTUALĂ .....

Secțiunea 1. Considerații introductive.....	129
§ 1. Sancțiunile juridice. Referințe istorice	129
§ 2. Sancțiunile de drept penal. Referințe istorice	130
§ 3. Sancțiunile de drept penal în legislația actuală.....	132
Secțiunea a 2-a. Pedepsele.....	136
§ 1. Noțiuni și caracterizare	136
§ 2. Scopul și funcțiile pedepsei.....	138
§ 3. Categoriile de pedepse.....	141
§ 4. Pedepsele aplicabile persoanei fizice	142
1. Pedepsele principale	142
1.1. Regimul de executare a pedepselor principale privative de libertate	144
1.2. Detențiunea pe viață	145
1.3. Închisoarea.....	146
1.4. Amenda	148
2. Pedepsele complementare	149
2.1. Interzicerea unor drepturi	149
3. Pedepsele accesorii.....	151
4. Pedepsele aplicabile minorului	152
4.1. Considerații introductive	152

4.2. Pedepsele aplicabile minorului	153
§ 5. Pedepsele aplicabile persoanei juridice	153
1. Pedeapsa principală	153
2. Pedepsele complementare	154
Secțiunea a 3-a. Măsurile de siguranță	155
1. Noțiuni introductive	155
2. Examinare generală. Aspecte comune	158
3. Trăsăturile măsurilor de siguranță	160
4. Scopul și incidența măsurilor de siguranță	160
5. Măsuri de siguranță care se pot lua separat (singure)	161
6. Măsuri de siguranță care însoțesc pedeapsa	161
7. Felul măsurilor de siguranță	162
Secțiunea a 4-a. Măsurile educative	164
TITLUL II. INDIVIDUALIZAREA SANCTIUNILOR DE DREPT PENAL	165
CAPITOLUL I. ASPECTE INTRODUCTIVE	165
CAPITOLUL II. INDIVIDUALIZAREA PEDEPSELOR	171
Secțiunea 1. Aspecte generale	171
1. Referințe istorice	171
2. Noțiunea de individualizare a pedepselor și necesitatea individualizării	172
3. Formele de individualizare	174
4. Mijloace de individualizare a pedepselor	174
Secțiunea a 2-a. Individualizarea legală	175
1. Aspecte preliminare	175
2. Individualizarea legală	178
2.1. Identificarea celor mai importante valori sociale, care necesită a fi ocrotite prin norme de drept penal	185
2.2. Stabilirea cadrului general al pedepselor	185
2.3. Stabilirea limitelor speciale	186
2.4. Stabilirea limitelor de modificare a pedepselor ca efect al stărilor de agravare, de atenuare sau a participației penale	186
2.5. Stabilirea cadrului și a mijloacelor de realizare a individualizării judiciare și administrative	187
Secțiunea a 3-a. Individualizarea judiciară	191
Subsecțiunea 1. Noțiuni preliminare	191
Subsecțiunea 2. Criterii generale de individualizare a pedepsei	196
2.1. Noțiune și caracterizare	196
2.2. Dispozițiile părții generale a Codului penal	199
2.3. Limitele de pedeapsă fixate în partea specială	202
2.4. Gradul de pericol social al faptei săvârșite	205
2.5. Persoana infractorului	222
2.6. Împrejurările care atenuază sau agravează răspunderea penală	225
2.7. Jurisprudență	229
Subsecțiunea 3. Circumstanțe atenuante și agravante	233
Subsecțiunea 4. Circumstanțe atenuante	236
§ 1. Circumstanțe atenuante legale	236
1. Noțiune și clasificare	236

2. Depășirea limitei legitimei apărări	237
3. Depășirea limitelor stării de necesitate	240
4. Provocarea	242
§ 2. Circumstanțe atenuante judiciare	256
1. Noțiune, constatare, aplicare și motivare	256
2. Conduita bună a infractorului înainte de săvârșirea faptei	258
3. Stăruința depusă de infractor pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită	259
4. Atitudinea pozitivă a infractorului după săvârșirea infracțiunii	260
5. Alte împrejurări care pot constitui circumstanțe atenuante	260
§ 3. Efectele circumstanțelor atenuante	262
1. Modalitățile și limitele atenuării	263
2. Cazuri speciale în care efectele atenuării sunt diminuate	267
3. Efectele circumstanțelor atenuante în cazul pedepsei detențiunii pe viață	268
4. Efectul în cazul pluralității de circumstanțe atenuante	268
5. Efectele circumstanțelor atenuante în situații speciale (de săvârșire a unor infracțiuni de natură economico-financiară sau alte infracțiuni)	268
6. Efectele asupra pedepselor complementare	269
7. Jurisprudență	270
Subsecțiunea 5. Circumstanțele agravante	273
§ 1. Circumstanțe agravante legale	274
1. Săvârșirea faptei de trei sau mai multe persoane împreună	274
2. Săvârșirea infracțiunii prin acte de cruzime, prin violență asupra membrilor familiei ori prin metode sau mijloace care prezintă pericol public	283
3. Săvârșirea infracțiunii de către un infractor major, dacă aceasta a fost comisă împreună cu un minor	287
4. Săvârșirea infracțiunii pe teme de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA	288
5. Săvârșirea infracțiunii din motive josnice	289
6. Săvârșirea infracțiunii în stare de beție anume provocată în vederea comiterii faptei	290
7. Săvârșirea infracțiunii de către o persoană care a profitat de situația prilejuită de o calamitate	291
§ 2. Raportul dintre circumstanțele agravante legale și unele elemente circumstanțiale cu caracter agravant din conținutul juridic al unor infracțiuni	293
§ 3. Circumstanțe agravante judiciare	295
§ 4. Starea de beție voluntară, completă, circumstanță judiciară bivalentă (atenuantă sau agravantă)	297
§ 5. Efectele circumstanțelor agravante	300
Subsecțiunea 6. Concursul între cauzele de agravare și de atenuare	302
Subsecțiunea 7. Individualizarea pedepselor în cazul minorilor	306
§ 1. Considerații introductive	306
§ 2. Individualizarea pedepselor	310
1. Consecințele răspunderii penale a minorilor	310
2. Individualizarea legală	312
3. Individualizarea judiciară a pedepselor	313
4. Suspendarea condiționată a executării pedepsei	322
5. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere sau sub control	322
6. Examen de practică judiciară	323

Subsecțiunea 8. Individualizarea pedepselor în cazul persoanei juridice	328
1. Considerații introductive.....	328
2. Condițiile răspunderii penale a persoanei juridice în legislația actuală	332
2.1. Persoanele juridice care pot răspunde penal.....	333
2.2. Persoanele juridice care nu pot răspunde penal.....	334
2.3. Infracțiunile pentru care se poate angaja răspunderea penală a persoanei juridice.....	335
2.4. Persoanele fizice care pot angaja răspunderea penală a persoanei juridice.....	335
2.5. Elementul material al laturii obiective a infracțiunii	336
2.6. Elementul subiectiv în cazul persoanei juridice	338
3. Individualizare a pedepsei	340
3.1. Felurile pedepselor aplicabile persoanei juridice	340
Secțiunea a 4-a. Individualizarea administrativă.....	355
1. Noțiuni introductive	355
2. Individualizarea administrativă în Codul penal Carol al II-lea	355
3. Individualizarea administrativă în legislația actuală	356
CAPITOLUL III. INDIVIDUALIZAREA JUDICIARĂ A EXECUTĂRII PEDEPSELOR	358
Secțiunea 1. Suspendarea condiționată a executării pedepsei	358
§ 1. Noțiune, natura juridică și sfera de incidență	358
1.1. Noțiunea și natura juridică	358
1.2. Sfera de incidență.....	360
§ 2. Condiții de aplicare	363
2.1. Condiții referitoare la natura și mărimea pedepsei	363
2.2. Condiții referitoare la persoana condamnatului	364
2.4. Cazuri speciale	366
§ 3. Termenul de încercare.....	366
§ 4. Efectele suspendării condiționate a executării pedepsei	368
4.1. Efectele provizorii	369
4.2. Efectele definitive.....	371
§ 5. Revocarea suspendării condiționate a executării pedepsei	373
5.1. Revocarea suspendării condiționate în cazul săvârșirii unei alte infracțiuni	374
5.2. Revocarea în cazul neexecutării obligațiilor civile.....	380
§ 6. Anularea suspendării pedepsei pentru infracțiuni săvârșite anterior.....	381
§ 7. Jurisprudență	384
7.1. Condițiile necesare pentru aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei	384
7.2. Termenul de încercare.....	385
7.3. Revocarea în cazul săvârșirii unei infracțiuni.....	387
7.4. Revocarea în cazul neexecutării obligațiilor civile.....	389
7.5. Anularea suspendării pentru infracțiuni săvârșite anterior	390
Secțiunea a 2-a. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.....	391
§ 1. Noțiuni introductive	391
§ 2. Condiții.....	392
2.1. Condiții referitoare la pedeapsă	393
2.2. Condiții referitoare la persoana condamnatului	393
2.3. Aprecierea instanței că persoana condamnată nu va săvârși alte infracțiuni	393
§ 3. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere în situații speciale.....	394
§ 4. Termenul de încercare.....	394
§ 5. Măsurile de supraveghere	394
§ 6. Obligațiile condamnatului.....	395

§ 7. Efectele suspendării executării pedepsei sub supraveghere	396
7.1. Efectele provizorii	396
7.2. Efectele definitive.....	396
§ 8. Revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere.....	396
§ 9. Anularea suspendării executării pedepsei sub supravegherii	397
§ 10. Reabilitarea în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere	397
§ 11. Jurisprudență	397
Secțiunea a 3-a. Executarea pedepsei la locul de muncă	400
§ 1. Noțiunea, evoluția și caracterizarea instituției	400
§ 2. Condiții de aplicare	401
2.1. Condiții referitoare la pedeapsă	401
2.2. Condiții referitoare la persoana condamnatului	402
§ 3. Criterii de aplicare	403
§ 4. Executarea pedepsei la locul de muncă în cazul concursului de infracțiuni	404
§ 5. Locul executării pedepsei și tipul muncii ce urmează a fi prestată	406
§ 6. Condiții de executare a pedepsei. Constrângeri penale și restrângerea unor drepturi ale condamnatului	407
6.1. Situația juridică a condamnatului	407
6.2. Condiții de executare a pedepsei. Restrângeri ale unor drepturi.....	408
§ 7. Revocarea executării pedepsei la locul de muncă.....	408
7.1. Cauzele de revocare obligatorie	409
7.2. Cauzele de revocare facultativă.....	410
§ 8. Anularea executării pedepsei la locul de muncă.....	412
§ 9. Încetarea executării pedepsei	413
9.1. Condiții ce trebuie îndeplinite pentru acordarea încetării executării pedepsei la locul de muncă	413
9.2. Efectele încetării executării pedepsei la locul de muncă	413
CAPITOLUL IV. INDIVIDUALIZAREA PEDEPSEI ÎN TIMPUL EXECUTĂRII	415
Secțiunea I. Calculul pedepsei.....	415
1.1. Durata executării pedepsei	415
1.2. Computarea reținerii și arestării preventive	416
1.3. Computarea privațiunii de libertate executată în alt stat	416
Secțiunea a 2-a. Liberarea condiționată	417
1. Noțiuni introductive	417
2. Condițiile cerute de lege pentru acordarea liberării condiționate	418
2.1. Condiții referitoare la fracțiunile de pedeapsă.....	418
2.2. Condiții referitoare la comportarea condamnatului	422
2.3. Procedura liberării condiționate și efectele acesteia	423
2.4. Revocarea obligatorie a liberării condiționate	425
Secțiunea a 3-a. Executarea pedepsei într-o închisoare militară	426
3.1. Condițiile executării pedepsei	426
3.2. Consecințele executării pedepsei într-o închisoare militară.....	427
CAPITOLUL V. INDIVIDUALIZAREA MĂSURILOR DE SIGURANȚĂ	428
Secțiunea 1. Noțiuni introductive. Referințe istorice	428
Secțiunea a 2-a. Examinare generală. Aspecte comune.....	431
§ 1. Trăsăturile măsurilor de siguranță	433
§ 2. Scopul și incidența măsurilor de siguranță	433

§ 3. Măsuri de siguranță care se pot lua izolat (singure)	434
§ 4. Măsuri de siguranță care însoțesc pedeapsa	434
§ 5. Felul măsurilor de siguranță.....	435
Secțiunea a 3-a. Obligarea la tratament medical.....	437
Secțiunea a 4-a. Internarea medicală.....	442
Secțiunea a 5-a. Interzicerea de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie, o meserie ori o altă ocupație	447
Secțiunea a 6-a. Interzicerea de a se afla în anumite localități.....	451
Secțiunea a 7-a. Expulzarea.....	456
Secțiunea a 8-a. Confiscarea specială	460
Secțiunea a 9-a. Interdicția de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată	472
CAPITOLUL VI. INDIVIDUALIZAREA MĂSURILOR EDUCATIVE.....	474
Secțiunea 1. Considerații introductive.....	474
Secțiunea a 2-a. Individualizarea măsurilor educative.....	476
CAPITOLUL VII. INDIVIDUALIZAREA SANCTIUNILOR DE DREPT PENAL ÎN SITUAȚII SPECIALE	488
Secțiunea 1. Individualizarea sancțiunilor de drept penal în cazul participației	488
§ 1. Noțiuni introductive	488
§ 2. Participația penală	490
§ 3. Individualizarea pedepselor	499
Secțiunea a 2-a. Individualizarea pedepsei în cazul concursului de infracțiuni	512
Secțiunea a 3-a. Individualizarea pedepsei în cazul recidivei.....	527
1. Recidiva postcondamnatorie.....	527
2. Recidiva postexecutorie.....	531
3. Individualizarea post iudiciu	535
4. Individualizarea pedepsei în cazul recidivei pentru persoana juridică	539
Secțiunea a 4-a. Individualizarea pedepsei în cazul infracțiunilor continuate, complexe, și continue	542
Secțiunea a 5-a. Individualizarea pedepsei în cazul pluralității intermediare.....	548
TITLUL III. REINDIVIDUALIZAREA SANCTIUNILOR DE DREPT PENAL ÎN CAZUL RECUNOAȘTERII ȘI EXECUTĂRII HOTĂRÂRILOR JUDECĂTOREȘTI PRONUNȚATE ÎNTR-UN ALT STAT MEMBRU AL UNIUNII EUROPENE.....	552
CAPITOLUL I. ASPECTE INTRODUCTIVE	552
CAPITOLUL II. RECUNOAȘTEREA ȘI EXECUTAREA HOTĂRÂRILOR PENALE STRĂINE ÎN LEGISLAȚIA ROMÂNIEI	554
CAPITOLUL III. TRANSFERUL PERSOANELOR CONdamnATE ÎN LEGISLAȚIA ROMÂNIEI	557
CAPITOLUL IV. REINDIVIDUALIZAREA SANCTIUNILOR DE DREPT PENAL ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ.....	560
Secțiunea 1. Reindividualizarea sancțiunilor de drept penal care privesc pedepse sau măsuri privative de libertate.....	561
Secțiunea a 2-a. Reindividualizarea sancțiunilor alternative la pedeapsa închisorii	564
BIBLIOGRAFIE.....	573